

REUFORMATOR

INFORMATOR O POGLAVLJIMA 23 I 24

Tema broja

ČETRDESET ČAROBNIH ŠTAPIĆA: ŠTA DONOSI NOVI ZAKON O POLICIJI?

SADRŽAJ

UVOD	2
TEMA BROJA	3
Četrdeset čarobnih štapića: Šta donosi novi Zakon o policiji?	3
SRBIJA ANALIZA	8
Bez napretka u borbi protiv korupcije	8
Ipak organizovanje prosjačenja maloletnih lica neće biti prekršaj	10
Novogodišnje javne rasprave	11
EVROPA VESTI	13
Evropska granična i obalska straža: jedino rešenje za izbegličku krizu je evropsko rešenje	13
Unapređenje saradnje evropskih obaveštajnih službi u svetlu terorističkih napada u Parizu	15
ZANIMLJIVOSTI – prikaz publikacije	16
Rodna analiza izbegličke krize u Srbiji i Makedoniji	16
KALENDAR	18

UVOD

Poštovani čitaoci,

Koalicija prEUgovor vam sa zadovoljstvom predstavlja četvrti po redu, januarski broj biltena rEUformator, koji ima za cilj da široj čitalačkoj publici približi proces priključivanja Srbije Evropskoj uniji, sa fokusom na pregovaračka poglavlja 23 (pravosuđe i osnovna prava) i 24 (pravda, sloboda, bezbednost).

Kako je prošla godina protekla u znaku javnih rasprava i konsultacija oko usvajanja novog Zakona o policiji, on je i tema ovog broja budući da ga je Skupština Srbije usvojila na svom prvom, vanrednom zasedanju u novoj godini. U ovom tekstu možete čitati o glavnim novinama koje Zakon donosi, gde postoje manjkavosti i u kojoj meri su ostvarene pretpostavke za nezavistan operativni rad policije i otklanjanje političkog uticaja. Pored ovog, na skupštinskom dnevnom redu našao se i Zakon o javnom redu i miru, a ovaj broj rEUformatora donosi kritički osvrt na njegovu sadržinu u pogledu pitanja koja se tiču zaštite posebno ranjivih grupa, žena i maloletnih lica. U januaru je Transparentnost International objavila svoj Indeks percepcije korupcije, a mi vam donosimo tekst o tome kako se Srbija rangirala i glavnim problemima koji postoje u oblasti borbe protiv korupcije.

Dodatno, u svetlu izbegličke krize koja ne jenjava, predstavljamo i odgovor EU na sve veće izazove u vezi sa kontrolom svojih spoljnih granica, tj. novoformiranu Evropsku graničnu i obalsku stražu. Blisko vezano za ovu temu, ovaj broj rEUformatora donosi i prikaz studije koja se bavi rodnom analizom izbegličke krize u Srbiji i Makedoniji koju je izradio UN WOMEN.

Ideja nam je da kroz ovaj bilten predstavimo i aktivnosti organizacija građanskog društva, a koje imaju veze sa poglavlja 23 i 24, o čemu možete čitati u rubrici Zanimljivosti. Nadamo se da će vam navedene teme biti korisne u razumevanju pre svega pregovaračkih poglavlja 23 i 24, a pozivamo vas i da koaliciju prEUgovor pratite na društvenim mrežama [Twitter](#) i [Facebook](#), kako biste nas eventualno informisali o vašim potrebama, odnosno šta je to o čemu želite da čitate u narednim brojevima biltena rEUformator.

S poštovanjem,

Bojan Elek
Urednik

TEMA BROJA

ČETRDESET ČAROBNIH ŠTAPIĆA: ŠTA DONOSI NOVI ZAKON O POLICIJI?

Novim Zakonom o policiji unapređeno je upravljanje ljudskim resursima i parlamentarna kontrola policije, ali nije izgrađen sistem unutrašnje kontrole. Glavni izazov u sledećih godinu dana biće donošenje više od 40 podzakonskih akata kako bi Zakon u potpunosti bio primenljiv.

Novi [Zakon o policiji](#) usvojen je 26. januara 2016. godine iz „petog“ pokušaja. Četiri puta je tokom 2015. najavljeno njegovo usvajanje, koje je [akcionim planom za sprovođenje antikorupcijske strategije](#) planirano još za oktobar 2014. godine. Zakon je zamišljen kao okvir koji će srediti loše kadrovsko stanje u MUP-u, profesionalizovati i depolitizovati policiju, pojačati unutrašnju kontrolu, izvršiti reorganizaciju Ministarstva, omogućiti bolju saradnju sa građanima. Predviđeno je uvođenje kriminalističko-obaveštajnog rada, odnosno analitičkog procesa u kome se vrši procena prikupljenih podataka i obezbeđuje siguran pravac za sprovođenje zakona i donošenje odluka u odnosu na istragu. Ispunjenost pomenutih ambicioznih namera zavisi od primene zakona. U suprotnom, građani u Srbiji slušaće opet istu priču.

Povratak u budućnost

Spominjali su se slični izazovi i prioriteti u radu policije u prethodnoj godini i pre 14 godina. Politizacija policije, nepostojanje učinkovite kontrole, zastarelo zakonodavstvo, centralizovano odlučivanje, bile su samo neke od nevolja policije posle petooktobarskih promena. Profesionalizacija policije, bezbednost pojedinca, zaštita ljudskih prava, borba protiv kriminala i korupcije, bili su neki od prioriteta prve demokratske vlade u Srbiji. Zar ne zvuči poznato? Sve ovo je ponovljeno posle 14 godina, čak je i model rešenja isti: novi zakonski okvir za rad policije treba da reši nagomilane probleme i ubrza proces

LISTA PROPISA ZA KOJE JE OBAVEZNA JAVNA I STRUČNA RASPRAVA

- Zakon o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova
- Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta, kao i sva akta koja uređuju upravljanje ljudskim resursima
- Pravilnik o načinu obavljanja policijskih poslova
- Pravilnik o primeni policijskih ovlašćenja
- Pravilnik o primeni policijskih ovlašćenja prema maloletnim licima
- Pravilnik o načinu zaštite žrtava krivičnih dela
- Kodeks policijske etike
- Pravilnik o poslovima nespojivim sa policijskom profesijom
- Pravilnik o oblicima i načinu vršenja unutrašnje kontrole
- Pravilnik o primeni testa integriteta, sprovođenju analize rizika i vršenju kontrole promene imovnog stanja
- Pravilnik o načinu rešavanja pritužbi
- Propis o načinu komunikacije sa sredstvima javnog informisanja
- Pravilnik o organizaciji i funkcionisanju specijalne jedinice policije i posebnih jedinica

reforme policije. Takvu poruku poslali su politički odlučivoci građanima Srbije 2002. i 2015. godine, u godinama kada je započeta izrada policijskih zakona.

Glavni problem je primena zakona. Od 24 podzakonska akta doneto je 11 nakon usvajanja prethodnog Zakona o policiji 2005. godine. Na primer, nikada nije usvojen propis koji bi trebalo da uredi [nespojive delatnosti](#) sa poslovima policijskog službenika zbog čega je pokrenut znatan deo disciplinskih postupaka zbog teške povrede službene dužnosti. Policajci su se bavili takozvanim „crnim obezbeđenjem“ raznih imućnih ljudi. Nikada nije ni usvojen propis o oblicima i načinu vršenja unutrašnje kontrole, tako da Sektor unutrašnje kontrole, koji se bavi i suzbijanjem korupcije u redovima policije, obavlja svoje poslove 10 godina bez jasnog zakonskog okvira.

Primena novog Zakona o policiji biće izazov. Do 6. februara 2017. godine Vlada i ministar unutrašnjih poslova moraju da donesu preko 40 podzakonskih propisa kako bi zakon bio primenljiv u potpunosti. U suprotnom građani Srbije mogu da očekuju iste probleme. Zakonodavni „optimizam“ nije izlaz iz nevolje, već samo preduslov da reforma policije krene.

Poslovna zavrzlama

Napredak je načinjen u razdvajanju policijskih od unutrašnjih poslova, ali sadržaj zakona prevazilazi njegov naziv. Principi operativne nezavisnosti policije su deklarativno promovisani. Unutrašnja kontrola nije nezavisna.

Naziv i sadržaj zakona nisu usklađeni

Naslov zakona upućuje da će se isključivo baviti policijom, njenom organizacijom i poslovima. Uvidom u sadržaj zakona zaključuje se da nije tako. U značajnoj meri zakon uređuje organizaciju i funkcionisanje MUP-a. Tako, na primer, 73 članova od ukupno 258 u zakonu, uređuju upravljanje ljudskim resursima, i to ne samo u policiji, već u celom MUP-u. Ceo drugi odeljak zakona tiče se organizacije i nadležnosti Ministarstva, dok treći uređuje kako MUP saraduje sa službama bezbednosti, organima državne uprave, građanima ili kako se ostvaruje međunarodna saradnja.

Naziv zakona umnogome prevazilazi njegov sadržaj. Zbog toga je načinjena greška u definisanju pojmova unutrašnjih poslova i policijskih poslova, koji su skoro pa identični (član 2 i član 3). U skladu sa **demokratskim principima rada policije**, pružanje podrške vladavini prava i ostvarivanje poštovanja ljudskih i manjinskih prava i sloboda spadaju u domen rada policije kao javnog servisa. Ministarstvo je pre svega organ koji obavlja poslove državne uprave radi ostvarivanja i unapređenja bezbednosti. Greška je ispravljena prilikom definisanja vrsta unutrašnjih poslova i policijskih poslova.

Poboljšanje u odnosu na Zakon o policiji iz 2005. godine načinjeno je jasnijim razdvajanjem poslova koje obavlja Ministarstvo (unutrašnjih poslova) od onih za koje je zadužena Direkcija policija (policijskih poslova). Dodata su četiri nova policijska posla: prevencija kriminala i unapređenje bezbednosti na lokalnu; izvršavanje poslova u vezi sa oružjem, privatnim obezbeđenjem i detektivskim delatnostima; međunarodna operativna policijska saradnja; bezbednosna zaštita MUP-a (član 30). Policija se ovim poslovima bavila i do sada, ali se pravna utemeljenost crpela iz drugih zakona ili članova prethodnog zakona o policiji. Pored toga, utvrđeno je 14 poslova iz nadležnosti Ministarstva od kojih su najvažniji: utvrđivanje razvoja policije, sprovođenje unutrašnje kontrole, i obezbeđivanje operativne nezavisnosti policije i uslova za rad (član 11). Problem je u tome što MUP, određenim članovima zakona, ugrožava upravo ove zadatke za koje je zadužen.

Ugrožena je operativna nezavisnost policije i unutrašnje kontrole

Principi operativne nezavisnosti policije i nezavisne unutrašnje kontrole nisu zakonom u potpunosti ispunjeni. Zakonom je uređeno da ministar unutrašnjih poslova treba da propiše način obavljanja unutrašnjih poslova (član 4). Ovakvim članom nije jasno propisano da li će biti usvojen dodatan propis, te o kojoj vrsti akta je reč, niti ko će ga usvojiti i kome će biti dostupan. Ovakvu odredbu zakona moguće je tumačiti preširoko, tako da omogućava ministru, kao predstavniku izvršne vlasti upliv u operativni rad policije, što nije u skladu sa demokratskim principima rada policije. U hrvatskom zakonu nema ovakve odredbe, a ministar se spominje prvi put u smislu obaveza prema hrvatskom Saboru. Sličnu odredbu nije moguće pronaći ni u češkom i rumunskom zakonu o policiji.

Ministru unutrašnjih poslova ostavljena je mogućnost da naredi policiji privremeno ograničenje slobode kretanja ili nastanjanja građana na određenom području (član 51). Ovakva odredba može da šteti zaštiti ljudskih prava građana. Ministar ne mora nužno da poseduje znanje

kada je potrebno primeniti mere za obezbeđivanje javnog reda i mira, oblast koja je u nadležnosti Direkcije policije. To bi trebalo da učini direktor policije, kao profesionalni policijski službenik, na osnovu prikupljenih i analiziranih operativnih podataka. Operativna nezavisnost policije samo je deklarativno izdvojena i ne postoje nikakve garancije da će zaista tako biti u praksi (član 12).

Policijsko kadriranje

Najveći napredak načinjen je zakonskim uređivanjem upravljanja ljudskim resursima čime je moguće kvalitativno izmeniti rad policije. Neophodno je osigurati posvećenost i transparentnost nastavka reforme u ovoj oblasti daljim javnim definisanjem politika, procedura i podzakonskih akata, kao i njihovim sprovođenjem u praksi.

Prioritet za koji se MUP **javno zalaže** već više od godinu dana je zapošljavanje i napredovanje preko konkursa i isključivo na osnovu profesionalne zasluge i ličnog integriteta. Dosadašnja **loša praksa** MUP-a da na ključne pozicije postavlja vršioce dužnosti bez konkursa ili **neispunjeno obećanje** da će konkurs za direktora policije biti raspisan odmah posle usvajanja Zakona o policiji ne ulivaju poverenje da će dalje reforme u kadriranju imati obećane efekte. Zakon o policiji je u dobroj meri napravio jasna pravila za zapošljavanje i napredovanje koje je potrebno primeniti u praksi.

Konkurs je obavezan

Novooformirani Sektor za ljudske resurse biće zadužen da sprovodi 16 poslova (član 129). Među njima su i oni „problematici“ poslovi zbog kojih je sadašnje upravljanje ljudskim resursima loše: izrada opisa poslova, sprovođenje internog i javnog konkursa, karijerno napredovanje i zdravstvena i psihološka prevencija. Predviđene funkcije Sektora najavljuju ambiciju da ne bude samo tehničko telo bez ikakvog uticaja, kao što je to slučaj sa nekadašnjom Upravom za ljudske resurse. Međutim, nova organizaciona jedinica MUP-a još ne funkcioniše.

Nije imenovan načelnik koji će rukovoditi Sektorom, nisu realizovane sve organizacione promene.

Konkurs je obavezan za zasnivanje radnog odnosa u MUP-u, što nije bio slučaj u prethodnom zakonu. Biće izuzeti diplomci Kriminalističko-policijske akademije koji su zaključili ugovor za MUP-om za svaku školsku godinu i čiji su troškovi studiranja finansirani iz budžeta. To je dobro rešenje, ali je važno da Sektor za ljudske resurse, prilikom izrade kadrovske plana, proračuna koliko je novih studenta zaista potrebno MUP-u i na kojim pozicijama.

Predviđeni su posebni uslovi za početak rada u MUP-u (članovi 137 i 138). Najvažniji uslovi su da je kandidat psihofizički sposoban, da se protiv njega ne vodi krivični postupak, ili da nije osuđivan na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest meseca. Za pojedina radna mesta, koja nisu utvrđena zakonom, obavezno je poligrafsko testiranje (član 142). To nije dobro rešenje jer nije jasno šta se dešava ako kandidat odbije poligrafsko ispitivanje s obzirom da je reč o policijskoj tehnici koja se primenjuje na dobrovoljnoj osnovi. Takođe, na ovaj način se omogućava, s obzirom da nisu definisana zakonom koja radna mesta su podložna poligrafu, korišćenje ove policijske tehnike za veliki broj radnih mesta, što obesmišljava njegovu upotrebu, omogućuje zloupotrebu u praksi i štetno je za ostvarivanje prava građana.

Ograničen je politički uticaj na kadriranje

Stari policijski činovi vraćeni su u policiju i rezervisani su za policijske službenike u statusu ovlašćenih službenih lica (OSL) koji imaju pravo na policijska ovlašćenja, uključujući i sredstva prinude. Ostala su i nekadašnja policijska zvanja koja su sačuvana za policijske službenike u statusu lica na posebnim dužnostima (PD) koji obavljaju druge unutrašnje poslove u neposrednoj vezi sa policijskim poslovima (član 10 i član 166).

Problem je u tome što novim zakonom nije jasno utvrđeno šta su (i) lica na posebnim dužnostima i (ii) koji su to tzv. drugi unutrašnji poslovi u neposrednoj vezi sa policijskim poslovima. Pored toga, PD lica imajuće status

policijskog službenika, ali nisu u obavezi da imaju najmanje završenu policijsku obuku osnovnog nivoa. Postavlja se logično pitanje, kako će ta lica obavljati svoje poslove koji su u dodiru sa policijskim, ako nisu prethodno dobro obučeni.

Dobro je što su taksativno nabrojani kriterijumi za napredovanje i što su bezbednosne provere planirane i tokom rada u policiji, a ne samo prilikom zasnivanja radnog odnosa. Štaviše, Sektor unutrašnje kontrole biće zadužen da vrši bezbednosne provere policajaca na visokim pozicijama, što je dobro. Međutim, postoje problemi oko toga ko je zadužen za postavljenje i razrešenje. Nije dobro što i dalje ministar postavlja i razrešava načelnike područnih policijskih uprava i rukovodioce organizacionih jedinica u Direkciji policije. To je način da političari utiču na operativni rad policije. Zaista, prostor za politički uticaj prilikom izbora rukovodilaca strateškog i visokog nivoa Direkcije policije je ograničen zbog raspisivanja internog konkursa, ali je i on i dalje prisutan. Takođe, predviđanje mogućnosti da ministar traži predloge za raspoređivanje ili razrešenje rukovodilaca podrazumeva da funkcija planiranja ljudskih resursa i unapređenja na osnovu internih konkursa neće zaživeti.

Unutrašnja (ne)kontrola

Dobre novine su to što je predviđeno da Sektor unutrašnje kontrole kontroliše sve zaposlene u Ministarstvu i uvode se nove antikoruptionske mere. Ipak, Zakonom o policiji nisu ispunjeni međunarodni pojmovni i organizacioni standardi unutrašnje kontrole.

Ne uspostavlja se sistem unutrašnje kontrole

Prema Zakonu o policiji (član 224) unutrašnju kontrolu policije i drugih zaposlenih u MUP-u obavlja Sektor unutrašnje kontrole. Zakonom je Sektoru unutrašnje kontrole (SUK) omogućeno je da se bori protiv korupcije u celom Ministarstvu, a ne samo u Direkciji policije, što je do sada bio slučaj. To je dobro rešenje. Međutim, nigde u odeljku zakona koji uređuje rad unutrašnje kontrole ne

postoji stav da je Sektor samostalna i nezavisna organizaciona jedinica u Ministarstvu, što je ključno za razvoj integriteta policije i smanjenje korupcije. Pri tome, predmet unutrašnje kontrole ograničen je na kontrolu zakonitosti zaposlenih u Ministarstvu i borbu protiv korupcije. Oblasti, kao što su (i) procena primene profesionalnih standarda u MUP-u, (ii) poštovanje administrativnih procedura i (iii) funkcionisanje organizacije u celini, nalaze se izvan domena rada SUK-a.

U novom Zakonu o policiji ne spominje se nijedna druga organizaciona jedinica osim Sektora koja bi bila nadležna za unutrašnju kontrolu. Logično je zaključiti da će onda samo Sektor biti zadužen da obavlja zadatke unutrašnje kontrole. Međutim, u praksi je drugačije, jer postoje još četiri organizacione jedinice koje se bave istom ili sličnom problematikom, pri čemu su one formirane na osnovu podzakonskih ili internih propisa. Naime, zakonom nisu razgraničene nadležnosti Sektora unutrašnje kontrole, Odeljenja za kontrolu zakonitosti u radu u Policijskoj upravi za Beograd i u Upravi policije, te Odseka za kontrolu zakonitosti u Žandarmeriji i Biroa za pritužbe i predstavke u Kabinetu ministra. Ne postoji nijedna odredba koja uređuje koordinaciju između različitih organizacionih jedinica. Time se ne rešava problem preklapanja nadležnosti. Ostaje da se utvrdi da li će akt koji uređuje unutrašnje uređenje MUP-a urediti i ovu oblast.

Akcionim planom za sprovođenje antikoruptionske strategije predviđeno je normativno i operativno objedinjavanje kontrole zakonitosti postupanja policije i drugih organizacionih jedinica u Sektoru unutrašnje kontrole. Međutim, akti koji bi trebalo da objedine postupak unutrašnje kontrole policije nisu usvojeni. Rok je istekao u martu 2014. godine. Usvajanjem tih akata bila bi ostvarena glavna institucionalna promena predviđena antikoruptionskom strategijom, koja treba da smanji korupciju u policiji. To je pripajanje Odeljenja za kontrolu zakonitosti rada Sektoru unutrašnje kontrole. Ovakva promena može delimično uticati na smanjenje korupcije u policiji, jer do sada nisu uspostavljeni mehanizmi horizontalne koordinacije između unutrašnjih kontrolora u MUP-u.

Primećeno je da predstavnici SUK-a **ne odobravaju objedinjavanje** svih unutrašnjih kontrolora policije, jer je priroda njihovog posla različita. Štaviše, ideja o pripajanju Odeljenja za kontrolu zakonitosti Sektoru unutrašnje kontrole **urađena** je bez prethodne analize i bez ulaženja u sadržaj i posledice pripajanja.

Javnost rada Sektora skoro da nije ni pomenuta novim Zakonom o policiji. Građani imaju pravo da znaju šta se dešava sa korumpiranim pojedincima u MUP-u ili sa onim koji su prekoračili policijska ovlašćenja, zbog čega cure operativni podaci iz policije, koji delovi policije su posebno rizični kada je reč o korupciji i ko je zadužen za to da kontroliše sve pripadnike MUP-a. Veću javnost u radu i bolju kontrolu SUK-a moguće je postići tako što će podaci u vezi sa radom Sektora biti uvek dostupni na njegovoj internet stranici ukoliko to nije u suprotnosti sa zakonima koji uređuju zaštitu i tajnost podataka. Potrebno je najmanje jednom godišnje objavljivati zbirni izveštaj o postupanju i rezultatima rada SUK-a, uključujući u to i detaljan uvid u podatke koji su posebno interesantni za kontrolore rada MUP-a: profil oštećenih, profil osumnjičenih. Takođe, veća javnost mogla bi biti postignuta kada bi načelnik SUK-a podnosio redovne i vanredne izveštaje o radu Sektora unutrašnje kontrole direktno poslanicima Narodne skupštine. Novim Zakonom o policiji uređeno je

da to čini ministar unutrašnjih poslova na zahtev Odbora za odbranu i unutrašnje poslove (član 224, stav 4).

Nove antikorupcijske mere nisu dovoljno precizne

Primena testa integriteta u Zakonu o policiji propisana je isuviše opšte i izaziva najviše dilema. Celokupna materija treba da bude uređena posebnim propisom, koji treba da donese ministar u roku od godinu dana nakon što na snagu stupi Zakon o policiji. To nije dobro rešenje iz dva razloga. Nisu postavljeni zaštitni mehanizmi, koji bi trebalo da onemoguće zloupotrebe u praksi. Test integriteta treba da sprovodi telo koje poseduje nesumnjivi institucionalni integritet i nezavisnost, što nije slučaj sa SUK-om u Srbiji. Takođe, u SUK-u ne postoje tehnički kapaciteti za sprovođenje ove mere.

Test integriteta će se sprovoditi na osnovu indicija da je neki policijski službenik ili zaposleni u Ministarstvu korumpiran. Prvobitno je planirano da primena testa integriteta bude deo Zakona o krivičnom postupku, ali je za sada odlučeno da postoji opšta odredba u novom Zakonu o policiji, a da primena bude uređena podzakonskim propisom. Još nije rešena dilema da li će testiranje integriteta biti korišćeno isključivo u obaveštajne svrhe, za prikupljanje podataka, ili kao dokazno sredstvo.

UNAPREĐENA JE PARLAMENTARNA KONTROLA POLICIJE

Novi zakon o policiji uvodi nova ovlašćenja nadležnog odbora za unutrašnje poslove Narodne skupštine, što u praksi može da unapredi parlamentarnu kontrolu policije. Predviđeno je da Odbor razmatra godišnje izveštaje o radu Sektora unutrašnje kontrole, te nadzire (i) zakonitost trošenja budžetskih i drugih sredstava za rad, (ii) zakonitost sprovođenja posebnih dokaznih radnji definisanih u zakoniku kojim se uređuje krivični postupak, mere ciljane potrage i testa integriteta, (iii) poštovanje političke, ideološke i interesne neutralnosti u radu Policije, i (iv) utvrđuje činjenice o uočenim nezakonitostima ili nepravilnostima u radu Ministarstva i o tome donosi zaključke.

Kontrola imovinskog stanja i provera imovine, kao nova antikorupcijska mera, biće vezana za zaposlene u Ministarstvu koji se nalaze na rukovodećim položajima (načelnici odeljenja, uprava, službi). To je suštinski finansijska istraga zbog čega je u budućnosti potrebno pojačati kapacitete SUK-a. Planirana je izrada registra rizika od pojave korupcije u policiji, kao i softver. Početna tačka za izradu ovih antikorupcijskih alatki biće rumunsko iskustvo. Predstavnici SUK-a nisu zadovoljni načinom na koji se njihove preporuke o disciplinskoj odgovornosti sprovode u praksi, zbog čega će postojati obaveza (tako se planira) da rukovodioci u policiji i Ministarstvu moraju da postupaju po preporuci Sektora.

Uvedena je obaveza da SUK izrađuje analizu rizika od pojave korupcije u saradnji sa Agencijom za borbu pro-

tiv korupcije. Analiza rizika podrazumeva identifikaciju rizika od pojave korupcije, izradu registra rizika i planova preventivnih mera za njihovo otklanjanje. Nejasno je da li se analiza rizika odnosi na celo Ministarstvo ili samo na Direkciju policije. U Akcionom planu za poglavlje 23 (mera 2.2.10.24) predviđena je izrada analize rizika od pojave korupcije za svako radno mesto u policiji. Nasuprot tome, u Zakonu o policiji predviđeno je sprovođenje analize rizika u Ministarstvu. Zbog smanjenja korupcije u policiji važno je da analiza rizika podjednako vodi računa o Direkciji policije, ali i o Ministarstvu, te da bude sveobuhvatna.

Zakonom o policiji predviđeno je da će SUK moći da proverava imovinsko stanje rukovodilaca i osoba koji rade na pozicijama u Ministarstvu gde postoje visoki rizici od pojave korupcije, što će biti utvrđeno prethodnom analizom rizika od pojave korupcije. Rukovodioci su dužni da prijave promene svog imovinskog stanja nadležnoj organizacionoj jedinici. I ova antikorupcijska mera biće dodatno uređena podzakonskim aktom, što nije dobro rešenje. Nije jasno koje će podatke sadržati imovinski karton, ali ni na koji način će se koristiti ti podaci, koji mogu biti meta različitih zloupotreba. To je naročito problematično ako se podzakonskim aktom propiše da podaci neće biti u potpunosti javni ili da će biti javni samo delimično (što je takođe nepoznanica). Novim Zakonom o policiji propisano je da će evidencije o ličnom imovinskom kartonu (član 230) biti vođene u skladu sa propisom o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova. Trenutno ne postoje indicije kada će Zakon o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova stupiti na snagu. Iako Akcionim planom za sprovođenje antikorupcijske strategije nije planirano, primećen je početak dobre prakse kada je u decembru 2015. potpisan sporazum o saradnji MUP-a i Agencije za borbu protiv korupcije. Sporazum se odnosi na razmenu podataka iz evidencija koje vode ovi državni organi.

Primena zakona

Zakonske manjkavosti novog policijskog zakona moguće je ispraviti u njegovoj praktičnoj primeni. Zbog toga

je obavezno ne ponoviti iskustvo od prethodnog zakona o policiji kada više od polovine podzakonskih akata nije usvojeno. U suprotnom, novi zakon predstavljaće još jednu propuštenu priliku za reformu policije u Srbiji. Obavezno je da ceo proces primene zakona i donošenja podzakonskih akata bude u potpunosti transparentan. Novi policijski zakon to omogućava. Jedino na taj način građani Srbije mogu da dobiju policiju koja je njihov javni servis, a ne sluga političkih interesa.

Saša Đorđević, BCBP

KORISNI LINKOVI:

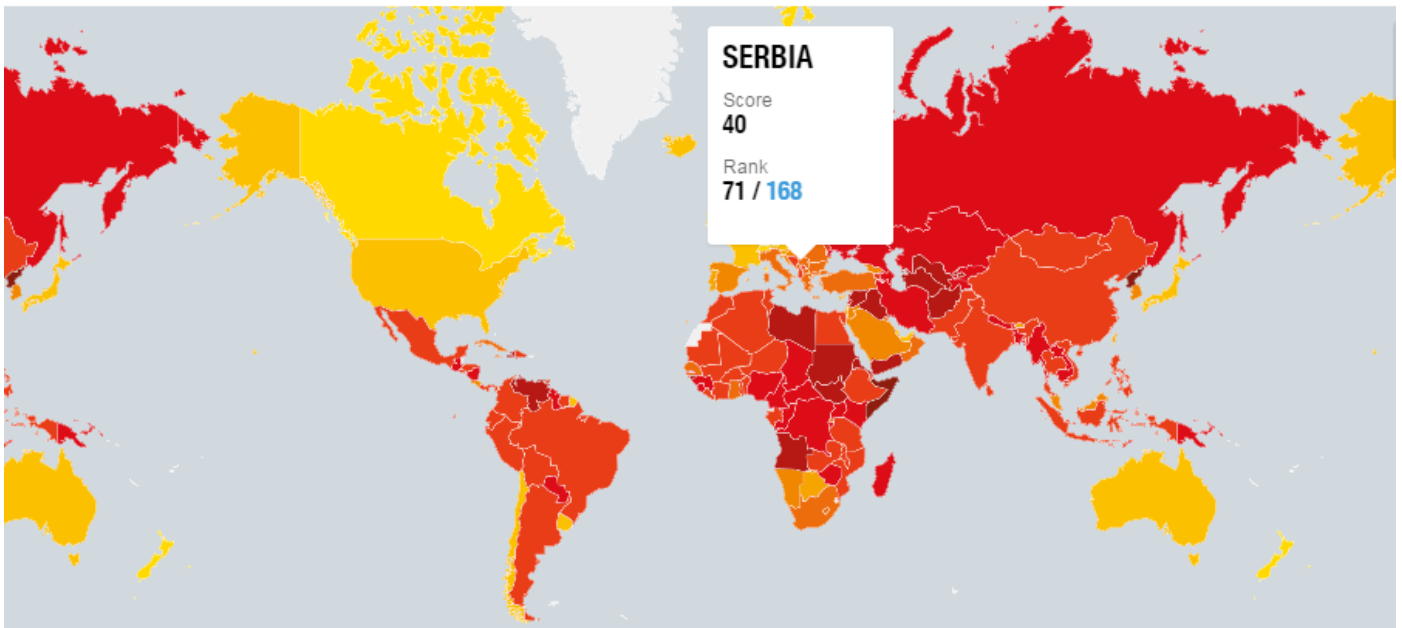
1. [Alternativni izveštaj o sprovođenju Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije: Pravosuđe i Policija](#)
2. [Procena integriteta policije u Srbiji](#)
3. [Čekajući policijskog Godoa](#)
4. [MUP da izvrši depolitizaciju policije](#)
5. [Policijska novogodišnja magija](#)
6. [Čarobni štapić direktora Veljovića](#)
7. [Vreme: Drama u plavom](#)

SRBIJA ANALIZA

BEZ NAPRETKA U BORBI PROTIV KORUPCIJE

Srbija je drugu godinu zaredom zabeležila neznatan pad indeksa percepcije korupcije na rangiranju koje je u januaru objavio Transparency International.

U ovogodišnjem istraživanju koje objavljuje Transparency International, Srbija se sa skorom od 40 našla na 71. mestu između 168 zemalja prema percepciji korupcije. Ovakav rezultat Srbiju svrstava iza Bugarske i Rumunije, a od zemalja u regionu Zapadnog Balkana jedino je Bosna i Hercegovina postigla lošiji rezultat.

Izvor: Transparency International

Ovakav rezultat znači da se Srbija i dalje, kao i u svih prethodnih 15 godina od kako TI radi ovo istraživanje, svrstava među zemlje sa veoma rasprostranjenom korupcijom. Pokazalo se da napredak na listi od pre dve godine nije bio početak pozitivnog trenda, već pre odraz percepcije zasnovane na obećanjima i očekivanjima. Ovakav rezultat teško može biti iznenađenje kada se ni osnovni strateški dokumenti za suzbijanje korupcije - Nacionalna strategija i Akcioni plan iz 2013. godine - ne sprovode dosledno, a nema odgovornosti za kršenje propisanih rokova i obaveza.

U situaciji kada, medijski snažno eksploatisane, represivne aktivnosti u borbi protiv korupcije nemaju sudski epilog, a istovremeno izostaje ili kasni delovanje na preventivnoj strani, stagnacija na listi percepcije korupcije nije iznenađenje. Netransparentnost u procesu donošenja odluka, kao i odbijanje ili oklevanje visokih organa vlasti da objave pojedine dokumente čak i kada time krše Zakon o slobodnom pristupu informacijama, dodatno doprinose stvaranju percepcije o postojanju korupcije. Sličan efekat ima i pravljenje izuzetaka u sprovođenju procedura – npr. odsustvo nadmetanja prilikom zaključivanja ugovora velike vrednosti, primenom međunarodnih sporazuma umesto domaćeg Zakona o javnim nabavkama i Zakona o javno-privatnom partnerstvu.

Iako je partijski uticaj na javni sektor, posebno na preduzeća u državnom vlasništvu, već godinama prepoznat kao jedan od najvećih problema, te je 2012. godine usvojen zakon koji je trebalo da donese profesionalizaciju javnih preduzeća, njegove antikorupcijske odredbe, u najvećem delu i obimu nisu primenjene i u toku je donošenje novog zakona.

Glavni uzroci koji mogu da utiču na ovakav nivo percepcije korupcije jesu kršenje preventivnih antikorupcijskih zakona, nedovoljni kapaciteti organa koji vrše nadzor i kontrolu kao i vaninstitucionalna moć političkih stranaka i pojedinaca.

Transparentost Srbija
Tekst prilagodio: Bojan Elek

KORISNI LINKOVI:

1. Globalni CPI
2. Saopštenje TS povodom predavljanja CPI

IPAK ORGANIZOVANJE PROSJAČENJA MALOLETNIH LICA NEĆE BITI PREKRŠAJ

Nakon apela ASTRE povodom Predloga Zakona o javnom redu i miru, sporni član 12, stav 3 kojim se sankcioniše prosjačenje maloletnih lica, nije usvojen.

MUP Srbije svake godine podnese po nekoliko krivičnih prijava za trgovinu ljudima u cilju prinudnog prosjačenja, a žrtve u ovim slučajevima su skoro uvek deca. Za prvih devet meseci 2015. godine, Centar za zaštitu žrtava trgovine ljudima-državni organ nadležan za identifikaciju-identifikovao je šestoro dece koji su bila prinuđena na prosjačenje, što čini 20% svih identifikovanih žrtava u tom periodu.

Izvor: Press Association

ASTRA - Akcija protiv trgovine ljudima je u januaru objavila [saopštenje](#) za javnost povodom Predloga Zakona o javnom redu i miru, u vezi sa članom 12, stav 3 koji se krajem januara našao na dnevnom redu Prvog vanrednog zasedanja Narodne skupštine i izrazila zabrinutost povodom člana ovog predloga koji sankcioniše prosjačenje, kada su u pitanju maloletna lica. Naime, navedeni član je propisivao novčanu kaznu od 50,000 do 100,000 dinara i kaznu zatvora od 30 do 60 dana za onoga ko organizuje prosjačenje ili za prosjačenje koristi decu ili maloletna lica. Ovakvo rešenje ne samo što bi dovelo do nepoštovanja međunarodnih obaveza Republike Srbije, već bi i žrtve ovog ozbiljnog krivičnog dela, posebno deca, bili svedeni na lica nad kojima je izvršen prekršaj i bila bi im uskraćena neophodna pomoć.

Definicija krivičnog dela trgovine ljudima u Krivičnom zakoniku Srbije, sa prosjačenjem koje je eksplicitno navedeno kao oblik eksploatacije (pri čemu se ako je delo učinjeno prema detetu ili maloletnom licu to tretira kao teži oblik izvršenja), je u skladu sa najvažnijim međunarodnim instrumentima u ovoj oblasti koje je Republika Srbija potpisala i ratifikovala (konkretno sa Protokolom za prevenciju, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudskim bićima, posebno ženama i decom uz Konvenciju UN o transnacionalnom organizovanom kriminalu (Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori", br. 6/2001) i Konvencijom Saveta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima (Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 19/2009)).

Usvajanja ovog člana Predloga Zakona o javnom redu i miru bi se, takođe, negativno odrazilo i na proces

evropskih integracija Republike Srbije (suzbijanje trgovine ljudima je predmet pregovaračkog Poglavlja 23), a Republika Srbija bi bila jedina država u svetu u kojoj postoji mogućnost da se trgovina ljudima tretira kao prekršaj. U svetlu navedenog, ASTRA je poslala apel narodnim poslanicima i relevantnim odborima Narodne skupštine nakon koga navedeni član 12, stav 3 Predloga Zakona o javnom redu i miru nije usvojen. Izražavamo zadovoljstvo što je država prepoznala da ne sme postojati mogućnost da krivično delo trgovine ljudima bude prekršaj i shvatila značaj zakonskih okvira koji bi trebalo da doprinesu što boljem i efikasnijem suzbijanju različitih oblika eksploatacije, pogotovo kada su u pitanju deca.

ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima

KORISNI LINKOVI:

1. Sajt organizacije ASTRA
2. Konvencija Saveta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima
3. Konvencija UN o transnacionalnom organizovanom kriminalu
4. Protokol za prevenciju, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudskim bićima, posebno ženama i decom (uz UN Konvenciju)

NOVOGODIŠNJE JAVNE RASPRAVE

Novi trend ministarstava u Srbiji da se javne rasprave na veoma važne zakone fingiraju ili da se odvijaju tokom novogodišnjih praznika je uzeo maha, a njima se priključilo i Koordinaciono telo za rodnu ravnopravnost.

Proces donošenja zakona i strategija u Srbiji je krajem 2015. godine počeo da poprima drugačije oblike. Primetna su dva preovlađujuća trenda – jedan kojim se za „donatore i Evropsku Uniju“ fingiraju javne rasprave, kao što je to učinilo Koordinaciono telo za rodnu ravnopravnost i Ministarstvo unutrašnjih poslova, i drugi trend

po kome se javne rasprave odvijaju tokom novogodišnjih praznika, kao što su to učinili Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Ministarstvo pravde.

Trend fingiranja javne rasprave

Na prvom vanrednom zasedanju Narodne Skupštine u novoj godini, koja je započela 18. januara ove godine, [na dnevnom redu](#) su se prvo našla tri nacrti zakona koje je pripremio Ministarstvo unutrašnjih poslova. Ne bi bilo ništa neobično u postupku usvajanja ovih zakona da je Ministarstvo unutrašnjih poslova pokazalo doslednost u sprovođenju javnih rasprava na nacrtu novih zakona. Nakon opsežne, skoro devetomesečne javne rasprave na novi Zakon o policiji, Ministarstvo unutrašnjih poslova sprovodi mnogo kraću javnu raspravu na novi Zakon o javnom okupljanju, dok se o javnoj raspravi o novom Zakonu o javnom redu i miru [na sajtu MUP-a](#) ne može naći informacija o tome u kom periodu je sprovedena.

Na upit Autonomnog ženskog centra, iz Ministarstva unutrašnjih poslova je dobijena informacija da je javna rasprava o novom Zakonu o javnom redu i miru sprovedena od 23. 10. do 13. 11. 2015. godine, ali ženske organizacije u Srbiji o tome nisu bile obaveštene. Da su bile, sigurno ne bi sačekale da Zakon uđe u skupštinsku proceduru kako bi predlagale narodnim poslanicima da unesu amandmane na ovaj zakon koji se tiče [izmena odredbi o kažnjavanju prostitucije i prosjačenja](#).

Na sličan način je postupilo i Koordinaciono telo za rodnu ravnopravnost u postupku donošenja nove Strategije o rodnoj ravnopravnosti, ali i nacrtu novog Zakona o ravnopravnosti muškaraca i žena. Nova Strategija i Akcioni plan za njeno sprovođenje su doneti [bez učešća ženskih nevladinih organizacija](#), nekoliko dana pred Novu godinu, tačno u periodu programiranja IPA fondova za 2016. godinu.

Ono što je ženske organizacije u Srbiji dodatno iznenadilo jeste promena naziva nacrtu Zakona o rodnoj ravnopravnosti koji je pred Novu godinu postao nacrt Zakona

Izvor: Tanjug

o ravnopravnosti muškaraca i žena. Neobično je kako je Koordinaciono telo za rodnu ravnopravnost navodilo da je mesecima sprovodilo javnu raspravu o [Zakonu o rodnoj ravnopravnosti](#), a onda, odjedanput, promenilo nacrt zakona o kome je vođena javna rasprava do te mere da je izmenjeno više od 50% prvobitnih članova ali i sam naslov. Nov, potpuno izmenjen nacrt Zakona nije javno dostupan, ali se o njegovoj izmenjenoj sadržini može saznati podsredstvom [javno objavljenog mišljenja Zaštitnika građana](#) koji je Koordinacionom telu poslat 31. 12. 2015. godine.

Trend sprovođenja javnih rasprava tokom novogodišnjih praznika

Za ženske organizacije je bilo neobično da informacije o tome da se sprovedu javne rasprave o nacrtima novog Zakona o finansijskoj pomoći porodicama sa decom i novog Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i zaštiti maloletnih lica u krivičnim postupcima [nisu bile dostupne](#) preko Kancelarije za saradnju sa civilnim društvom.

Takođe, iako su i Ministarstvo pravde i Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja naveli u svojim odlukama kako će obaveštenja o javnim raspravama na ove zakone biti postavljena na portalu E-uprave, [to nije bilo učinjeno](#).

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja je donelo odluku da se javna rasprava o nacrtu novog Zakona o finansijskoj pomoći porodicama sa decom sprovodi od 17. 12. 2015. do 6. 1. 2016. godine, s tim da su bila održana i [četiri javna predstavljanja](#) u Nišu, Kragujevcu, Pančevu i Beogradu. Glavna obrazloženja nacrta su da je bilo toliko mnogo zloupotreba postojećeg zakona da je Ministarstvo moralo da pristupi donošenju novog. Logičan zaključak bi bio da je sa tolikim zloupotrebama od strane porodilja i poslodavaca značajno povećan broj novorođenih beba u Srbiji, ali podaci koje je Ministarstvo navelo govore da postojeći zakon nije postigao svoju svrhu jer broj novorođene dece u poslednjih pet godina relativno stagnira, sa tendencijom opadanja. Na javnoj prezentaciji nacrta Zakona u Beogradu predstavnici Radne grupe Ministarstva su imali samo jedan odgovor - da su ograničeni budžetom, što govori o tome da je prvenstveni razlog izrade novog Zakona kojim se

pooštravaju uslovi za ostvarivanje prava na naknadu radi nege deteta u stvari smanjenje budžetskih izdavanja a ne pomoć porodicama sa decom.

Ministarstvo pravde je sa druge strane imalo jednu zanimljivu odredbu vezanu uz sprovođenje javne rasprave o novom Zakonu o maloletnim učiniocima krivičnih dela i zaštiti maloletnih lica u krivičnim postupcima. Naime, navedeno je da će javna rasprava trajati od 11. 12. 2015. do 25. 1. 2016. godine, ali da se pismeni komentari mogu dostaviti do 31. 12. 2015. godine. Zvanično [ne postoji informacija](#) o tome da su bila planirana javna predstavljanja zakona.

Nacrt novog Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i zaštiti maloletnih lica u krivičnim postupcima donosi novine i unapređenja kada su u pitanju maloletni učinioci krivičnih dela, ali zato smanjuje nivo dostignutih prava maloletnika kao žrtava krivičnih dela. Da u usvojenom Akcionom planu za Poglavlje 23 Ministarstvo pravde nije navelo da će Republika Srbija uskladiti svoje zakonodavstvo sa *Direktivom 2012/29/EU o uspostavljanju minimalnih standarda o pravima, podršci i zaštiti žrtava krivičnih dela* i da rad Radne grupe nije bio podržan u okviru IPA projekta kojim rukovodi UNICEF, kao aktivnost 3.6.2.10. istog tog Akcionog plana, ovo smanjivanje prava bi možda bilo i očekivano.

Novogodišnji zaključak

Upitajte se, šta su žene u Srbiji i mogle očekivati od Koordinacionog tela za rodnu ravnopravnost koji se već godinu dana sastoji od pet muškaraca i jedne žene? Koga budžetska smanjenja i ograničenja prvo pogađaju ako ne one sa najmanje moći? Ko će biti kažnjavao visokim prekršajnim novčanim kaznama ako ne žrtve trgovine ljudima radi seksualne eksploatacije i prosjačenja? Slučajno ili sa namerom, oba navedena trenda su imala direktan uticaj na dve kategorije stanovništva u Srbiji – žene i decu.

Vanja Macanović, Autonomni ženski centar

KORISNI LINKOVI:

1. AŽC saopštenje povodom nacrta Zakona o finansijskoj pomoći porodicama sa decom
2. AŽC saopštenje povodom Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i zaštiti maloletnih lica u krivičnim postupcima

EVROPA VESTI

EVROPSKA GRANIČNA I OBALSKA STRAŽA: JEDINO REŠENJE ZA IZBEGLIČKU KRIZU JE EVROPSKO REŠENJE

Na neformalnom sastanku ministara pravde i unutrašnjih poslova zemalja članica EU, održanom krajem januara u Amsterdamu, razgovaralo se o načinima rešavanja izbegličke krize i uspostavljanju efikasne kontrole spoljnih granica EU osnivanjem Evropske granične i obalske straže.

Nakon što je u oktobru 2015. godine Evropski Savet [postavio jasne političke ciljeve](#) da se pojača kontrola spoljnih granica EU, Evropska komisija je sredinom decembra predstavila novi [Paket mera za upravljanje granicama](#) (eng. *Border Management Package*) koji predviđa uspostavljanje nove agencije, Evropske granične i obalske straže (eng. [European Border and Coast Guard](#)), koja bi trebalo da prevaziđe ograničenja sa kojima se Frontex susretao do sada. U cilju uspostavljanja efikasne kontrole spoljnih granica i predloga Komisije, na sastanku u Amsterdamu ministri pravde i unutrašnjih poslova zemalja članica razgovarali su o novom, evropskom integrisanom upravljanju granicama. Na sastanku su utvrđeni detalji i smernice na osnovu kojih će Radna grupa u okviru Saveta izraditi predlog Odluke kojom bi bili regulisani

SECURING EUROPE'S EXTERNAL BORDERS A EUROPEAN BORDER AND COAST GUARD

«A united refugee and asylum policy requires stronger joint efforts to secure our external borders. Fortunately, we have given up border controls between the Member States of the Schengen area, to guarantee free movement of people, a unique symbol of European integration. But the other side of the coin to free movement is that we must work together more closely to manage our external borders. This is what our citizens expect. The Commission said it back in May, and I said it during my election campaign: We need to strengthen Frontex significantly and develop it into a fully operational European border and coast guard system.»

European Commission **President Jean-Claude Juncker**, [State of the Union Address](#), 9 September 2015

Izvor: Evropska komisija

ne aktivnosti nove Agencije i pristup efikasnijoj kontroli spoljnih granica EU.

Glavni ciljevi dogovoreni na sastanku jeste implementacija principa deljenja odgovornosti (eng. *shared responsibility*), koja podrazumeva bolju sinhronizaciju i oslanjanje na zajedničke resurse evropske Agencije za granice i obalsku stražu i reursa pojedinačnih zemalja članica. Mandat Agencije biće ojačan u smislu da će imati pravo da interveniše na delovima spoljnih granica koje su ugrožene, a zemlje članice biće u obavezi da Agenciji na raspolaganje stave deo svojih nacionalnih graničnih straža. Predlaže se i uvođenje procene ranjivosti (eng. *vulnerability assessment*), koju bi Agencija sprovodila u državama članicama sa ciljem da utvrdi u kojoj meri poseduju kapacitete i resurse za suočavanje sa izazovima u kontroli spoljnih granica. Predlog je da Agencija može da donosi obavezujuće odluke u pogledu toga šta zemlja članica mora da uradi da bi otklonila identifikovane nedostatke. Treća novina, ujedno i najznačajnija, jeste predlog da se uvede pravo na intervenciju od strane Agencije u državama članicama u slučajevima kada

postoji neefikasna kontrola spoljnih granica u toj meri da ugrožava nesmetano funkcionisanje Šengenskog prostora. Ova mera mogla bi biti upotrebljena čak i kada država članica ne podnese formalni zahtev za pomoć.

Komesar za migracije, unutrašnje poslove i državljanstvo EU, Dmitri Avramopoulos, nakon sastanka [istakao je](#) da je neophodno da sve države članice ispune sve obaveze koje su na sebe preuzele, te da je jedini način za efikasno rešavanje trenutne krize zajedničko evropsko rešenje.

Bojan Elek, BCBP

KORISNI LINKOVI:

1. Diskusioni papir o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži
2. Predlog Odluke EP i Saveta o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži
3. Factsheet o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži

UNAPREĐENJE SARADNJE EVROPSKIH OBAVEŠTAJNIH SLUŽBI U SVETLU TERORISTIČKIH NAPADA U PARIZU

Nedavni teroristički napadi u Parizu označili su kraj dugogodišnjeg oklevanja zemalja članica Evropske unije da se aktivno uključe u razmenu obaveštajnih podataka o terorističkim pretnjama na prostoru Evrope.

U vreme novembarskih terorističkih napada u Parizu, samo 14 od 28 zemalja članica Evropske unije učestvovalo je u razmeni informacija preko Evropola, kriminalističke obaveštajne agencije Evropske unije, koja je već neko vreme upozoravala na postojanje „[crne rupe](#)“ obaveštajnih podataka. Teroristički napadi u Parizu dali su dokaz ovoj tvrdnji i otkrili drastične nedostatke u koordinaciji bezbednosnih službi unutar Evropske unije.

Uloga Evropola u koordinaciji borbe protiv terorizma dobila je veliki podsticaj osnivanjem Evropskog centra za borbu protiv terorizma koji je 1. januara počeo sa radom. Danas 25 zemalja članica učestvuje u razmeni obaveštajnih podataka, dok su ostale 3 u poslednjoj fazi priključenja. Evropol je tako, kao evropska agencija bez izvršnih ovlašćenja, dospao u žižu evropske javnosti i planova evropske zajednice.

Evropska obaveštajna agencija

Nakon događaja u Parizu, razvijaju se planovi za poboljšanje bezbednosne saradnje među državama članicama EU. Tako se sada neki zvaničnici zalažu za kreiranje tajne službe na prostoru Evropske unije, ekvivalentne FBI u Sjedinjenim Američkim Državama. Ideja o formiranju panevropske obaveštajne agencije nije nova. Naime, još 1991. godine nemački kancelar Helmut Kol je imao viziju o stvaranju jedne ovakve agencije, koja tada nije

zaživela. Sa povećanjem pretnji od terorističkih napada, ova inicijativa je ponovo počela da dobija podršku, sada i od članova Evropske komisije i Evropskog parlamenta. Evropska unija je već počela da radi na jačanju mandata Evropola, predlogom davanja ovlašćenja agenciji da formira protiv-terorističke jedinice i vrši pritisak na zemlje članice da joj ustupe tražene informacije.

Nove terorističke pretnje

Islamska država planira nove terorističke napade u Evropi, sa što više civilnih žrtava, [upozorio je Evropol](#). Iako trenutno nema dokaza da ova teroristička grupa planira da iskoristi stotine hiljada sirijskih azilanata za napade, postoji realna opasnost od radikalizacije pojedinaca ili grupa među njima. Evropol je takođe saopštio da postoje dokazi o formiranju posebnog komandnog centra Islamske države koji se bavi planiranjem terorističkih operacija u Evropi, posebno u Francuskoj.

Prepreke saradnji

Uprkos povećanom interesovanju za razmenu obaveštajnih podataka, Evropol se i dalje suočava sa značajnim preprekama u borbi protiv terorizma. Nedostatak sinhronizacije regionalne baze podataka sa podacima dostupnim policiji na spoljnim granicama Evropske unije onemogućava potencijalno identifikovanje pretnji već na samoj granici. Povezivanje ova dva sistema znatno bi doprinelo efektivnijoj identifikaciji pretnji već na samom ulasku u Šengenski prostor. Zvaničnici Evropske unije doneli su na vanrednom sastanku odluku o povezivanju ova dva sistema najkasnije do marta 2016. godine.

Evropska policija je takođe uputila zahtev za lakši pristup Eurodak-u, bazi otisaka prstiju svih podnosilaca zahteva za azil u Evropskoj uniji. Pravila su tako ažurirana, i dozvoljavaju pristup i upotrebu ove baze podataka

Evropolu i policijskim snagama država članica, ali samo u određenim okolnostima i u vezi sa najtežim zločinima, poput ubistava i terorističkih napada.

Luka Dragović, BCBP

KORISNI LINKOVI:

1. Sajt agencije Evropol
2. Infografik - Evropski centar za borbu protiv terorizma
3. Eurodak

ZANIMLJIVOSTI – prikaz publikacije

RODNA ANALIZA IZBEGLIČKE KRIZE U SRBIJI I MAKEDONIJI

Rodna analiza izbegličke krize u Srbiji i Makedoniji, koju je za UN WOMEN uredila Galit Wolfensohn, predstavlja prvu studiju na ovim prostorima koja ovu krizu posmatra iz rodno ugla te stavlja poseban akcenat na potrebe žena u situacijama humanitarne katastrofe. Cilj studije je doprineti adekvatnijem odgovoru Srbije i Makedonije na migrantsku i izbegličku krizu. U izveštaju je izlistan veliki broj preporuka koji je namenjen vladama, UN agencijama, i nevladinim organizacijama (NVO) koje su prepoznale potrebe žena izbeglica i migrantkinja i na osnovu toga kreirale svoje politike i programe.

Autorka ove studije polazi od pretpostavke da humanitarna kriza nije rodno neutralna, te da je u svakom segmentu humanitarnih programa potrebno posebnu pažnju usmeriti na žene. U tom svetlu napravljen je pre-

sek trenutne situacije u Srbiji i Makedoniji, a poseban naglasak je stavljen na pripremu, koordinaciju, prikupljanje podataka i sistem zaštite u toku izbegličke krize. Metodologija prikupljanja podataka se zasnivala na sprovođenju intervjua sa različitim akterima kao što su NVO, Ministarstva i razne međunarodne organizacije.

Analiza rodni aspekata izbegličke krize je otežana činjenicom da se žene uglavnom kreću u grupama pa je stoga uspostavljanje kontakata sa njima otežano. Takođe, istraživanje je dodatno otežano činjenicom da su izbeglice u prolazu i da se u prihvatnim centrima zadržavaju najviše nekoliko sati. Uprkos ovakvim okolnostima, ova studija pruža dobar uvid u glavne rizike sa kojima se žene na svom putu do odredišta suočavaju.

Veliki broj žena izbeglica i migrantkinja ima povećan rizik da bude regrutovano u lanac trgovine ženama, a pogotovu one koje putuju same. Pored toga, žene su u većem riziku od seksualnog nasilja kao i porodičnog nasilja. Iako je Vlada Republike Srbije donela [Plan reagovanja u slučaju povećanog priliva migranata](#) u kojem se spominju posebno ranjive grupe izbeglica, ovaj dokument ni na koji način ne razmatra rodno zasnovan odgovor na izbegličku krizu kao ni pitanje potreba žena. Pored ovoga, autorka ovog izveštaja naglašava da postoji pomak u vođenju rodno osetljive statistike, ali da to nije dovoljno. U tom smislu potrebno je posebnu pažnju obratiti na pribavljanje kvalitativnih podataka koji će posebno oslikavati potrebe migrantkinja i žena izbeglica.

Kada je u pitanju smeštaj izbeglica po prihvatnim centrima, Srbija i Makedonija se sureću sa sličnim problemima. Naime, proces registracije izbeglica je potrebno da bude unifoman. To znači da je neophodno podići kapacitete zaposlenih kako bi na adekvatan način sproveli intervjue s posebno ranjivim kategorijama izbeglica. Pored toga prihvatni centri treba da ispune standarde po [SPHERE](#), [IASC](#) i [GBV](#) kriterijumima, jer za sada to nije slučaj.

Na kraju, ovaj izveštaj naglašava da u Srbiji i Makedoniji postoji ozbiljan nedostatak u pružanju usluga ženama izbeglicama i migrantkinjama, te da je njihova zaštita od porodičnog, partnerskog i seksualnog nasilja zanemarena. Primetno je nepostojanje sistemskog odgovora kao i da profesionalci na terenu nisu obučeni da rešavaju specifične probleme žena. Kao jedini odgovor na ove probleme nameće se zaključak da je neophodno uspostaviti koordinisan pristup svih aktera u odnosu na probleme sa kojima se žene izbeglice suočavaju kako bi odgovor na izbegličku krizu bio što bolji.

Aurelija Đan, BCBP

KORISNI LINKOVI:

1. Studija: Gender Assessment of the Refugee and Migration Crisis in Serbia and FYR Macedonia

KALENDAR

4. februar 2016.

Drugi sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora EU-Srbija

U okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ovo telo je uspostavljeno sa ciljem da omogući organizacijama građanskog društva sa obe strane da prate proces pristupanja Srbije EU. Na drugom sastanku ovog tela u Briselu, usvojena je [Zajednička deklaracija](#) o procesu pristupanja Srbije.

11. februar 2016.

Izgradnja integriteta u odbrani – glavna postignuća i izazovi

Beogradski centar za bezbednosnu politiku zajedno sa Međunarodnom transparentnošću organizuje predstavljanje Globalnog anti-korupcijskog indeksa odbrane, sa fokusom na glavne nalaze za Srbiju, Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku. Konferencija će se baviti pitanjem koji rizici od korupcije su smanjeni u protekle tri godine i zašto su neki rizici i dalje veliki izazov za sektor odbrane.

25–26. februar 2016.

Više od civilnog društva: zajedničkim dijalogom na evropskom putu

Međunarodni evropski pokret i Evropski pokret u Srbiji u partnerstvu sa TACSO i Kancelarijom za evropske integracije, organizuju balkansku konferenciju civilnog društva „Više od civilnog društva: zajedničkim dijalogom na evropskom putu.“ Konferencija se održava u Beogradu 25. i 26. februara 2016. godine.

25. februar 2016.

Četvrti po redu CHATvrtak koalicije prEUgovor

Panel diskusija koja će biti održana u četvrtak, 25. februara 2016. godine, sa početkom u 16 časova u prostorijama Beogradskog centra za bezbednosnu politiku.

? februar 2016.

Beogradski bezbednosni forum: poziv za dostavljanje predloga radova

Glavna tema akademskog događaja ovogodišnjeg Beogradskog bezbednosnog foruma je “Migracije, bezbednost i solidarnost u vreme krize svetskog poretka.” Rok za slanje radova je 20. mart 2016. godine.

Izdavač

Koalicija prEUgovor

Urednik

Bojan Elek
(bojan.elek@bezbednost.org)

Recenzentkinja

Sonja Stojanović Gajić
direktorka BCBP

Autori

ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima,
Luka Dragović, Aurelija Đan,
Saša Đorđević, Bojan Elek,
Vanja Macanović, Transparentnost Srbija

Objavljivanja rEUformatora je podržala Misija OEBS-a u Srbiji u okviru projekta "Podrška organizacijama civilnom društvu u praćenju reforme policije u Srbiji", kao i Ambasada Kraljevine Norveške u okviru institucionalne podrške koaliciji prEUgovor. BCBP je isključivo odgovoran za iznete stavove koji nisu nužno stavovi OEBS-a niti norveške vlade.

oebs Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija u Srbiji

Decembar 2015, Beograd

**rEUformator – informator
o poglavljima 23 i 24**

rEUformator je namenjen profesionalcima, državnim službenicima, studentima, novinarima, predstavnicima civilnog društva, građanima i građankama zainteresovanim za praćenje politika iz dva najvažnija poglavlja u procesu pregovora o članstvu Srbije i Evropske unije. rEUformator je nastao u okviru koalicije prEUgovor, koja ima za cilj da kroz praćenje procesa pregovora u oblastima pravosuđa i osnovnih prava (poglavlje 23) i oblasti pravde, slobode i bezbednosti (poglavlje 24) doprinese suštinskoj demokratizaciji Srbije.

Ukoliko želite da:

Sarađujete ili objavimo vest o nekoj vašoj aktivnosti pošaljite mail urednicima sa naslovom *Prilog za rEUformator*

prijavite se ili odjavite sa mejling liste pošaljite e-mejl *Prijava-Odjava rEUformator* na:
office@bezbednost.org

